

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 3 april 1924 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande elfte huvudtiteln.

A. **Civila pensionsväsendet.**

1:o) I en inom första kammaren av herr *Alfred Petrén* jämte två av kammarens övriga ledamöter väckt motion nr 41 har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att f. d. sjuksköterskan *Hulda Sofia Hennerberg* må av styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. tillerkännas ett årligt understöd av femhundra kronor, att utgå från och med den 1 juli 1924 under hennes återstående livstid.»

Ang.
pension åt
förra sjukskö-
terskan *Hulda*
Sofia Henner-
berg.

Till stöd för detta yrkande har i motionen anförts huvudsakligen följande:

»Fröken Hennerberg, som är född den 6 oktober 1867 (Bil. 1), var åren 1899—1900 under 5 månader elev å operationsavdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm och genomgick Sabbatsbergs sjuksköterskeskola $\frac{1}{5}$ 1900— $\frac{1}{5}$ 1901, varefter hon tjänstgjort vid följande sjukhus:

Stockholms Epidemisjukhus $\frac{19}{6}$ — $\frac{19}{7}$ 1901 som sköterska, länslasarettet i Hudiksvall $\frac{21}{9}$ 1901— $\frac{6}{2}$ 1905 som operations- och översköterska, Malmö Allmänna sjukhus $\frac{19}{7}$ 1905— $\frac{23}{9}$ 1905 som operations- och översköterska, länslasarettet i Halmstad $\frac{27}{10}$ 1905— $\frac{10}{9}$ 1908 som operations- och översköterska, Österåsens sanatorium $\frac{6}{9}$ 1909— $\frac{15}{9}$ 1911 som laborator och förrådsförvaltare, Malmbergets tuberkulossjukhus, Kaptensgården, $\frac{1}{10}$ 1911— $\frac{30}{6}$ 1919 som översköterska och husmoder, Länslasarettet i Falun $\frac{1}{7}$ 1919— $\frac{1}{4}$ 1920 som husmoder.

Den 7 december 1921 blev Hennerberg av medicinalstyrelsen förklarad hava förvärvat ett mått av kunskap och färdighet, motsvarande det, som av Kungl. Maj:t godkänd sjuksköterskeskola avser att bibringa (Bil. 2).

Under tiden $\frac{10}{9}$ 1908— $\frac{5}{9}$ 1909 var Hennerberg utan tjänst på grund av lungsjukdom och i april 1920 anhöll hon — såsom av Bil. 3 framgår — om entledigande från sin befattning som husmor vid Falu lasarett. Enligt intyg från lasarettets styresman, d:r J. A. Waldenström, hade Hennerberg skött alla sina åligganden med stort intresse och stor duglighet, tills hon mot slutet av sin tjänstgöring började visa tecken till funktionell nervsjukdom, som försvårade hennes arbete och föranledde henne att avgå från sin tjänst (Bil. 4). Beträffande Hennerbergs tillstånd under de närmast följande

månaderna har d:r Gustaf Neander i intyg meddelat, att hon på grund av sjuklighet av övervägande nervös natur samt därav följande kraftnedsättning var oförmögen till sjukvårdsarbete (Bil. 5). Sedermera förvärrades sjukdomen, så att hon måste intagas å hospital, och vårdades hon å Stockholms hospital $2\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{8}$ 1921. Enligt intyg av t. f. överläkaren därstädes d:r V. Wigert kom denne vid undersökning av hennes sinnestillstånd till den bestämda uppfattningen, att hon *redan under vintern 1919—1920*, då hon tjänstgjorde å Falu lasarett, *företett psykiska sjukdomssymtom* (Bil. 6).

Såsom de här refererade läkarbetygen utvisa, befann sig fröken Hennerberg i ett psykiskt sjukligt tillstånd, då hon i april 1920 begärde avsked från husmodersbefattningen vid Falu lasarett. Hade hon i stället begärt tjänstledighet på grund av sjukdomen, hade Kungl. Maj:ts reglemente för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. blivit tillämpligt på henne, då Kopparbergs läns landsting anmälde de vid länets lasarett anställda sköterskorna till inträde i denna pensionsanstalt från och med ingången av år 1922. I så fall hade Hennerberg blivit berättigad till pension från och med den 1 november samma år, enär hon den 6 oktober 1922 uppnådde den enligt nämnda reglemente för sjuksköterska stadgade pensionsåldern, 55 år. Enligt beräkning, som verkstälts vid pensionsanstalten i fråga, skulle hennes pension då hava blivit 564 kronor. Till grund för denna beräkning har lagts hela hennes tjänstetid som sköterska och husmor, alltså även de $7\frac{3}{4}$ år, som hon tjänstgjorde vid Malmbergets tuberkulossjukhus, Kaptensgården. Det synes nämligen rimligt, att tjänstgöringstiden vid detta sjukhus får medräknas, då det tillhör ett bolag, i vilket staten är delägare. Förutsättningen för att Hennerbergs pension, därest hon stått kvar i sin tjänst och sålunda blivit pensionsberättigad, skulle kommit att uppgå till ovannämnda belopp, är vidare den, att erforderlig engångsavgift blivit erlagd, såsom skedde för de sköterskor, vilkas inträde i pensionsanstalten begärdes av Kopparbergs läns landsting. Denna engångsavgift skulle för Hennerberg enligt från pensionsanstalten under hand erhållen upplysning hava uppgått till 3,646 kronor. Då det ju icke rimligtvis kan sättas i fråga, att landstinget skulle åtaga sig denna utgift för en sköterska, som redan lämnat sin tjänst, torde det med hänsyn till de föreliggande omständigheter vara skäligt, att pensionen beräknas, som om behörig engångsavgift för retroaktiv tjänsteårsberäkning blivit erlagd.»

I motionen har vidare upplysts, att Hennerberg från svenska sjuksköterskornas pensionsförening uppbär pension till belopp av 518 kronor för år, men att hon i övrigt icke syntes hava nämnvärda existensmedel utan vore beroende av anhörigs hjälp.

Motionärerna hava slutligen erinrat om 1923 års riksdags beslut om årliga understöd *dels* åt förra lärarinnan vid folkskoleseminariets i Umeå övningsskola Jenny Maria Norberg, vilken under påverkan av den s. k. pingströrelsen anmält sitt utträde ur svenska statskyrkan och i anledning därav fick lämna sin befattning, varmed hon gick förlustig rätten till pension, *dels ock* åt f. d. läroverksadjunkten Karl Henrik Andersson, vilken under sinnessjukdom ingivit sin avskedsansökan och därmed mist sin pensionsrätt.

I fråga om de bilagor, som fogats vid motionen, får utskottet hänvisa till densamma.

Av vad ovan anförts framgår, att Hulda Sofia Hennerberg, efter att under en tid av sammanlagt 17 år hava varit anställd vid olika sjukvårdsinrättningar, i april 1920 på egen begäran erhållit avsked från befattningen såsom husmoder vid länslasarettet i Falun, vilken befattning hon innehaft sedan den 1 juli 1919. Avskedet ägde rum mer än 1 1/2 år tidigare än sjukvårdspersonalen vid lasarettet genom landstingets försorg anmäldes till inträde i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. och omkring 2 1/2 år innan Hennerberg uppnått den för pensionsberättigade sköterskor och husmödrar vid sjukvårdsanstalter stadgade pensionsåldern. Att under sådana förhållanden Hennerberg beredes pension, såsom om hon varit delägare i nämnda pensionsanstalt, anser sig utskottet icke böra tillstyrka. Ett sådant medgivande skulle nämligen innebära, att statsverket finge ensamt bestrida den avsevärda engångsavgift, som erfordrades för pensioneringen, vilket måste anses så mycket mer betänkligt, som Hennerberg icke varit anställd i statens tjänst.

Beträffande den i motionen angivna beräkningen av det pensionsbelopp, som skulle hava tillkommit Hennerberg, därest hon varit delägare i pensionsanstalten — vilket belopp synes hava lagts till grund för motionärernas hemställan — vill utskottet framhålla, att den tid av 7 år 9 månader, under vilken Hennerberg varit anställd vid enskilt sjukhus i Malmberget, jämlikt bestämmelserna i § 60 av pensionsanstaltens reglemente icke torde hava, även om hon varit pensionsberättigad i anstalten, kunnat av henne tillgodoräknas för pensions erhållande.

Vidkommande slutligen de av motionärerna åberopade, vid 1923 års riksdag fattade beslut i två pensionsärenden tillåter sig utskottet erinra därom, att det i nämnda fall, i motsats till här förevarande, gällde personer, vilka en gång varit pensionsberättigade och för pensions erhållande erlagt vederbörliga avgifter, men vilka av skilda anledningar gått miste om pensionsrätten.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande motion I: 41 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o) I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 154 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att framlidne slöjdlärares vid Göteborgs folkskolor Lars Hansson Bergs änka *Paulina Berg, född Johansson*, må, utan hinder därav att Berg avlidit först efter ingången av år 1920, från och med september 1921 tillerkännas pension enligt stadgandet i punkten 8 av övergångsbestämmelserna till kap. IV i reglementet den 31 december 1919 (nr 878) för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

Ang.
pension åt
slöjdlärares
Lars Hans-
son Bergs
änka *Paulina*
Berg, född
Johansson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att slöjdläraren Berg var född den 17 mars 1856 och den 1 oktober 1891 anställdes såsom slöjdlärare vid Göteborgs folkskolor, vilken befattning han innehade till sin död den 18 augusti 1921. Därest hans död infallit före den 1 januari 1920, skulle enligt kap. IV punkt 8 i övergångsstadgandena till gällande reglemente för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. hans änka hava erhållit en pension å 300 kronor, vartill hade kommit 90 kronor i pensionstillägg enligt kungörelsen den 15 juni 1922, och om dödsfallet ägt rum efter den 1 januari 1922, från vilken dag slöjdläraryrskategorierna i Göteborg blivit reglerade, hade änkan ägt rätt till pension enligt nyssberörda reglemente.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet.

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst och då utskottet finner uppenbart, att det aldrig varit avsikten att utesluta behövande efterlevande av den kategori, som änkan Berg tillhör, från möjligheten att erhålla pension enligt punkten 8 i övergångsstadgandena till kap. IV i pensionsanstaltens reglemente, vill utskottet ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer sålunda,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

B. Militära pensionsväsendet.

*Ang.
pensionsför-
bättring åt
styresmännen
vid ammuni-
tionsfabriken,
överstelöjtnanten
C. L.
Engström.*

3:o) I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 91 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att styresmannen vid ammunitionsfabriken, överstelöjtnanten i armén *Carl Laurentius Engström* må, efter det han vid uppnådd pensionsålder erhållit avsked från sin beställning såsom styresman vid ammunitionsfabriken, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 2,800 kronor för år, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid armén, och i samma ordning som fyllnadspension.

Till stöd för framställningen har åberopats propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag, till vilket utskottet tillåter sig hänvisa.

På de i statsrådsprotokollet anförda skäl har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

4:o) Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 92, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. underofficeren av 3:e graden vid kustartilleriet *Hilding Robert Johansson* må från och med den 18 juli 1922 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 900 kronor för ar räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen och utgå från anslag, som är eller må vara beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen.

Ang.
pensionsför-
bättring åt
f. d. under-
officeren av
3:e graden H.
R. Johansson.

Av utredningen i ärendet framgår bland annat, att Johansson, som är född den 18 november 1895, kommit i krigstjänst vid Karlskrona kustartilleriregemente den 23 januari 1913 och konstituerats till underofficer av 3:e graden med lön den 31 maj 1920 samt att han den 14 oktober 1921 genom olycks-händelse — explosionsolycka vid skjutning med kanon — under utövning av kronans tjänst ådragit sig sådana skador, att desamma medfört förlust av högra armen en tvärhand ovan armbågsleden, förlust av högra ögat samt i högsta grad nedsatt synförmågan å vänstra ögat.

I övrigt får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Under erinran om tidigare av riksdagen fattade beslut i liknande fall hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

5:o) I en till riksdagen avlåten, den 19 mars 1924 dagtecknad proposition nr 198 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att mästaren å månads-lönarstat vid flottans varv i Stockholm *Carl Oscar Svantesson* må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära årlig pensionsförbättring med 910 kronor, att utgå från anslag, som är eller må vara beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen, och i samma ordning som fyllnadspension.

Ang.
pensionsför-
bättring åt
mästaren vid
flottans varv
i Stockholm C.
O. Svantesson.

Utredningen i ärendet återfinnes i propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag, till vilket utskottet tillåter sig hänvisa.

Under erinran om riksdagens beslut i ett flertal tidigare fall av liknande beskaffenhet får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

6:o) I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 117 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till förre värn-pliktige *Gustaf Natanael Häger* må, utan hinder av att framställning om

Ang.
ersättning till
förre värn-
pliktige G. N.
Häger.

ersättning icke gjorts inom föreskriven tid, från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han kan anses berättigad enligt de i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, angivna grunder.

Till stöd för framställningen har åberopats propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag, till vilket utskottet tillåter sig hänvisa.

Utskottet. Under erinran att riksdagen tidigare i åtskilliga fall medgivit, att ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, må utgå utan hinder av de i förordningen meddelade preskriptionsbestämmelserna, får utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Ang. pension åt daglönaren K. T. Eriksson. 7:o) Kungl. Maj:t har i en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 119 föreslagit riksdagen medgiva, att daglönaren vid Karlskrona fästnings tygförvaltning *Karl Theodor Eriksson* må vid avsked ur tjänsten tilldelas pension, såsom hade han tjänat kronan tjugofem år från tjugo års ålder.

Till stöd för framställningen har åberopats propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för ovan angivna dag, av vilket framgår, bland annat, att Eriksson, som är född den 10 november 1858, varit anställd vid ingenjördepartementet vid flottans station i Karlskrona 21 år 8 månader 14 dagar, vid befästningsarbetena i Karlskrona 2 månader 18 dagar och vid torpeddepartementet vid flottans station i Karlskrona 7 månader 9 dagar, samt att Eriksson alltsedan den 25 februari 1918 är anställd vid Karlskrona fästnings tygförvaltning.

I fråga om utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. försvarsdepartementet.

Ang. pensionering av vissa i lantförsvarets tjänst anställda eller förut anställda personer. 8:o) Med biträdande av vad Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 29 februari 1924 avlåten proposition nr 80 under punkterna 1:o—6:o föreslagit och med hänvisning till den i sagda proposition lämnade utredningen i förevarande ärenden får utskottet, under erinran jämväl om av riksdagen tidigare fattade beslut i liknande fall, hemställa,

att riksdagen må medgiva,

a) att förre arbetaren vid Bodens fästningsbyggnad *Karl Johan Henriksson Tåg* må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor;

b) att kokerskan vid volontärskolan i Norrköping *Kristina Josefina Carlson* må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid skolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av trehundra kronor;

c) att förre förestånderskan för Livregementets dragoners tvättinrättning änkan *Hilda Karolina Johansson*, född Abrahamsdotter, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av trehundra kronor;

d) att skrädderiförmanen vid Jönköpings regementes intendenturverkstäder *Anders Johan Dolk* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av sjuhundra kronor;

e) att skrädderiarbetaren vid Hallands regementes intendenturverkstäder *Nils Petter Håkansson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor; samt

f) att skrädderiarbetaren vid arméns centrala beklädnadsverkstad *Carl Amatus Andersson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid beklädnadsverkstaden, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av sexhundra kronor.

9:o) I en till riksdagen avlåten, den 29 februari 1924 dagteknad proposition nr 81 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o och 2:o hemställt.

a) I punkt 1:o av sagda proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att klockaren vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona *Carl Alfred*

Ang.
pension åt
klockaren
C. A.
Andersson.

Andersson må, under förutsättning att han från församlingen kommer i åtnjutande av pension å minst 940 kronor för år, från och med månaden näst efter den, då avgång från berörda befattning äger rum, under sin återstående livstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten med 400 kronor för år, varvid i fråga om pensionstillägg och dyrtidstillägg skall iakttagas, dels att vid avgörande av frågan om och till vilket belopp pensionstillägg må i detta fall utgå hänsyn skall tagas till pensionens hela belopp med inräknande av vad som från församlingen i sådant avseende utgår, dels ock att dyrtidstillägg, där sådant förekommer, skall beräknas å det sammanlagda pensionsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den av statsmedel utgående pensionsförmånen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat, att *Andersson*, som är född den 14 oktober 1859, alltsedan den 1 maj 1889 innehar anställning såsom organist, kantor och klockare vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona; att han till följd av sjukdom är för framtiden oförmögen till arbete; att han av statsmedel åtnjuter, förutom ett mindre belopp såsom extra lönetillägg, en årlig avlöning enligt stat av 600 kronor, varjämte han av församlingen uppbär lön med 1,400 kronor och lönetillägg med 1,000 kronor för år räknat; att han är delägare i flottans pensionskassa endast beträffande gratial till änka och barn och alltså icke för egen del är berättigad till pension från kassan; samt att han, som år 1921 erhållit guldmedalj för nit och redlighet i rikets tjänst, under sin ifrågavarande anställning på ett plikttroget och förtjänstfullt sätt fullgjort sina åligganden.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Med hänsyn till vad i propositionen anförts har utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Ang.
pension åt
förra
daglönaren
M. Olsson
Stål.

b) Under punkt 2:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att förra daglönaren vid flottans varv i Karlskrona *Måns Olsson Stål* må från och med den 1 november 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 450 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att *Olsson Stål*, som är född den 14 oktober 1857, haft anställning såsom sappör vid sappörbataljonens 2:a kompani under tiden den 31 augusti 1882—den 31 januari 1886 samt såsom daglönare vid artilleridepartementet å flottans varv i Karlskrona den 1 september 1898—den 5 oktober 1899, den 11 april 1901—den 30 april 1902 och den 7 april 1905—den 31 oktober 1922, vilken sistnämnda dag *Olsson Stål*, vars arbetsförmåga varit nedsatt på grund av sjukdom, efter skedd uppsägning vid uppnådda 65 levnadsår entledigats från sin anställning med vitsord, att han sig redligt och väl skickat; att hans samman-

lagda tjänstetid från 20 års ålder vid avskedet utgjort 23 år 1 månad 17 dagar; *samt att* han under åren 1918—1922 uppburit en avlöning, som, fränsett dyrtidstillägg, uppgått till i medeltal omkring 1,520 kronor för år.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att Olsson Stal skulle, oaktat han icke innehar den för pensions erhållande föreskrivna tjänstetiden av 25 år, tillerkännas en pension av statsmedel, som med hänsyn till hans långa tjänstetid och det förhållandet, att han, om han tjänat nämnda tid, varit berättigad till en årlig pension genom flottans pensionskassa av 500 kronor, föreslagits till 450 kronor. Utskottet vill erinra, att riksdagen tidigare beviljat vissa avkortade pensioner från allmänna indragningsstaten till f. d. daglönare vid flottans varv i Stockholm. Med hänsyn härtill och till de i ärendet åberopade särskilda omständigheterna har utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

10:o) I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 116 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o) och 2:o) hemställt.

a) I punkt 1:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att envar av faktoriarbetaren Carl Axel Alms änka *Anna Matilda Alm, född Andersson*, förre faktoriarbetaren Sven Gustaf Anderssons änka, *Augusta Josefina Andersson, född Hellerstedt*, förre faktoriarbetaren Anders Hanssons änka *Johanna Hansson, född Ersdotter*, förre faktoriarbetaren Carl August Hedlunds änka *Anna Sofia Hedlund, född Andersson*, besiktningsmannen Per Viktor Janssons änka *Johanna Josefina Jansson, född Sjöberg*, förre faktoriarbetaren Carl Erik Johanssons änka *Charlotta Albertina Johansson, född Gustafsson* samt faktoriarbetaren Carl August Molanders änka *Augusta Matilda Molander, född Johansson*, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, komma i åtnjutande av årlig pension å allmänna indragningsstaten till belopp av 300 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat,

att *Carl Axel Alm*, efter att förut hava tjänat vid Svea artilleriregement under $3\frac{1}{2}$ år, den 12 maj 1899 anställdes vid faktoriet; att han avlidit den 9 augusti 1923; att änkan, som är född den 11 mars 1882, till följd av kronisk magkatarr, hjärtfel samt allmän svaghet är oförmögen att genom arbete förvärva vad till livets uppehållande oundgängligen erford-

Utskottet.

Ang.
pensioner
till änkor
efter vissa
arbetare vid
Carl Gustafs
stads gevärss-
faktori.

ras; att hon — förutom en gift dotter — har tre söner, av vilka en, som uppnått myndig ålder, är lungsjuk samt de två övriga äro respektive 15 och 13 år; samt att i boet efter Alm icke funnits någon behållning;

att *Sven Gustaf Andersson* varit anställd vid faktoriet under tiden 9 augusti 1899—31 mars 1921; att han efter sistnämnda dag varit i åtnjutande av honom utav 1921 års riksdag beviljad årlig pension å 500 kronor (riksdagens skrivelse nr 321, punkt 13); att han avlidit den 26 november 1923; att änkan, som är född den 29 april 1861, har ett vacklande hälsotillstånd; samt att hon tillsammans med sina barn äger en fastighet, taxerad till 6,400 kronor och in-tecknad för något över 4,000 kronor; ävensom att hon icke från barnen kan påräkna något nämnvärt bidrag till sitt uppehälle;

att *Anders Hansson* varit anställd vid faktoriet under tiden 9 februari 1891—31 mars 1921; att han efter sistnämnda dag varit i åtnjutande av honom utav 1921 års riksdag beviljad årlig pension å 600 kronor (riksdagens skrivelse nr 321, punkt 13); att han avlidit den 12 december 1923; att änkan, som är född den 7 mars 1836, på grund av sin höga ålder är oförmögen att genom arbete försörja sig; att den änkan tillkommande behållningen i boet efter Anders Hansson beräknats till omkring 1,500 kronor; samt att hon har tre vuxna barn, därav två söner och en dotter, som är sjuklig, ävensom att det är förenat med svårighet för sönerna att försörja modern och den sjuka systemen, som vistas i hemmet hos modern;

att *Carl August Hedlund* innehaft anställning vid faktoriet under tiden 24 mars 1890—31 mars 1921; att han efter sistnämnda dag varit i åtnjutande av honom utav 1921 års riksdag beviljad årlig pension å 600 kronor (riksdagens skrivelse nr 321, punkt 13); att han avlidit den 18 juli 1923; att änkan, vilken är född den 12 augusti 1859, till följd av allmän svaghet och nedsatta kroppskrafter är mindre arbetsför; samt att behållningen i boet efter Hedlund uppgått till 659 kronor 64 öre;

att *Per Viktor Jansson* vunnit anställning vid faktoriet den 31 januari 1891; att i proposition till 1923 års riksdag (nr 213, punkt 9) hemställts om pension åt Jansson av 600 kronor för år, vilken framställning emellertid, sedan Jansson den 19 mars 1923 avlidit, icke föranlett någon riksdagens åtgärd (riksdagens skrivelse nr 183, punkt 9); att han efterlämnat änkan och en minderårig dotter; att änkan, vilken är född den 28 mars 1864, till följd av åderförkalkning, nervsvaghet och åderbräck är oförmögen att genom arbete förvärva vad till livets uppehållande oundgängligen erfordras; samt att behållningen i boet efter Jansson, som belöpt sig till 8,568 kronor 88 öre, huvudsakligen utgjorts av en till 9,200 kronor taxerad och för 3,000 kronor belånad fastighet, ävensom att den kontanta delen av behållningen i boet åtgått till gäldande av kostnaderna för Janssons begravning samt änkans och dotterns underhåll;

att *Carl Erik Johansson* varit anställd vid faktoriet under tiden 28 mars 1898—20 juni 1920; att han därefter varit i åtnjutande av honom utav 1920

års riksdag beviljad årlig pension å 500 kronor (riksdagens skrivelse nr 299, punkt 17); att han avlidit den 30 november 1923; att änkan, som är född den 11 maj 1864, till följd av kronisk ledgångsreumatism och allmän kraftnedsättning är oförmögen att genom arbete försörja sig; att i boet efter Johansson icke funnits några tillgångar; och att änkan har tre vuxna söner, vilka emellertid icke kunna helt försörja modern; samt

att *Carl August Molander* anställts vid faktoriet den 27 juni 1898; att han avlidit den 4 augusti 1908; att änkan, som är född den 7 mars 1858, till följd av invärtes sjukdom är oförmögen att genom eget arbete försörja sig; ävensom att hon är medellös.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Mot Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser pensioner åt änkorna Andersson, Hansson, Hedlund, Jansson och Johansson, har utskottet, med hänsyn till tidigare av riksdagen fattade beslut beträffande understöd åt efterlevande till arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori, icke något att erinra. I fråga om änkan Alm har utskottet, då hon endast är 42 år gammal, funnit tveksamt, huruvida pension borde beredas henne; men med hänsyn till hennes sjukdom och då hon har två minderåriga barn att försörja, har utskottet icke velat motsätta sig det av Kungl. Maj:t föreslagna understödet. Vad åter beträffar änkan Molander, vill utskottet framhålla, att, på sätt av utredningen framgår, dennas man endast under 10 års tid åren 1898—1908 varit anställd vid faktoriet. Vid sådant förhållande har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka, att pension av statsmedel beredes henne.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition, må medgiva, att envar av faktoriarbetaren Carl Axel Alms änka Anna Matilda Alm, född Andersson, förre faktoriarbetaren Sven Gustaf Anderssons änka Augusta Josefina Andersson, född Hellerstedt, förre faktoriarbetaren Anders Hanssons änka Johanna Hansson, född Ersdotter, förre faktoriarbetaren Carl August Hedlunds änka Anna Sofia Hedlund, född Andersson, besiktningsmannen Per Viktor Janssons änka Johanna Josefina Jansson, född Sjöberg, samt förre faktoriarbetaren Carl Erik Johanssons änka Charlotta Albertina Johansson, född Gustafsson, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, komma i åtnjutande av årlig pension å allmänna indragningsstaten till belopp av trehundra kronor.

Ang.
pension till
änkan
C. S. Wintzell,
född
Holmqvist.

b) Med biträdande av vad under punkt 2:o) av förevarande proposition hemställdes och under hänvisning till den i propositionen lämnade utredningen i ärendet får utskottet tillstyrka,

att riksdagen må medgiva, att förre överkonstapelns vid flottans poliskår Carl Ludvig Wintzells änka *Carolina Sofia Wintzell, född Holmqvist*, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av tvåhundra-trettiosju kronor 50 öre.

Ang.
pensions-
förbättring
åt f. d.
kaptenen
vid flottan
S. G. R.
Martin.

11:o) I en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 118 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. kaptenen vid flottan *Sten Gustaf Roland Martin* må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pensionsförbättring till belopp av 1,072 kronor 50 öre för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Martin, som är född den 12 juni 1890, utnämmts till underlöjtnant vid flottan med lön den 28 oktober 1910 och efter gradvis skedd befordran till kapten med lön i 2:a klass den 24 oktober 1919, ävensom att Martin vilken alltsedan den 15 augusti 1920 på grund av sinnessjukdom varit ur stånd att tjänstgöra samt enligt läkarintyg för framtiden vore till tjänstgöring oförmögen, genom kungl. brev den 31 december 1923 jämlikt punkt 8 i gällande pensioneringsgrunder för flottans befäl och underbefäl med vederlikar meddelats avsked från innehavande beställning vid flottan med rätt för honom att från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,920 kronor årligen.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen. Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Ang.
pension åt
förre sjuk-
vårdssoldaten
P. F. Holm.

12:o) I en inom andra kammaren av herr *Vennerström* väckt motion nr 267 har hemställts, »att riksdagen måtte från och med 1 januari 1924 bevilja förutvarande sjukvårdssoldaten *Per Fredrik Holm* i Los församling i Gävleborgs län en årlig pension å 500 kronor.»

Till stöd för yrkandet har i motionen anförts, bland annat, att Holm, som är född den 15 december 1854, anställdt vid Hälsinge regemente i december 1875, genomgått undervisning såsom sjukvårdselev vid garnisons-sjukhuset i Stockholm hösten 1879 och erhållit avsked ur krigstjänsten den 17 juli 1893 på grund av läkarintyg, enligt vilket han på grund av kronisk huvudvärk och dövhet vore till vidare krigstjänst oduglig. Motionären har vidare framhållit, att Holm, vilkens arbetsförmåga vore på grund av sjukdomen väsentligen nedsatt, befunne sig i knappa omständigheter.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Att, såsom motionären ifrågasatt, tilldela Holm i hans egenskap av förutvarande indelt soldat pension å allmänna indragningsstaten synes utskottet icke böra förordas. Ej heller har utskottet ansett sig kunna tillstyrka, att Holm skulle, på sätt av riksdagen i vissa fall medgivits, beredas underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, såsom om han tjänat kronan under den tid, som för sådan förmåns erhållande är föreskriven. Den tidrymd av omkring 17 $\frac{1}{2}$ år, under vilken Holm för mer än 30 år sedan varit i krigstjänst, har nämligen synts utskottet alltför kort för att, med hänsyn till de grunder, som hittills i liknande fall pläгат tillämpas, kunna föranleda ett dylikt medgivande. För övrigt hava här icke anförts några särskilt ömmande omständigheter, vilka kunna åberopas till stöd för ett undantag från hittills följda principer. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att, såvitt i ärendet tillgängliga handlingar utvisa, Holms krigstjänst icke kan anses hava bidragit till hans sjukdom, vilken synes hava börjat redan i hans barndom.

Utskottet.

På grund av vad nu anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion II: 267 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. Ang. socialdepartementet.

13:o) I en inom andra kammaren av herr *Carlsson-Frosterud* väckt motion nr 62 har hämställts, »att riksdagen måtte bevilja f. d. korpralen *Emil Svensson Öster* från Kristinehamn ett årligt understöd av fyrahundra kronor under hans återstående livstid».

*Ang.
årligt under-
stöd åt förre
korpralen E.
Svensson
Öster.*

I motionen har anförts, bland annat, att *Öster*, som är född den 15 september 1849, varit anställd som extra arbetare vid Kristinehamns hospital från och med den 8 juni 1903 till den 19 augusti 1923, att *Öster*, som icke hade annan inkomst än honom tillkommande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, vore medellös samt att han hade en 78 år gammal, nästan blind hustru att försörja.

Beträffande motiveringen i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen med därvid fogade bilagor.

Över förevarande motion har medicinalstyrelsen på anhållan av utskottet anbefallts avgiva utlåtande; och har nämnda ämbetsverk i ärendet infordrat yttranden av direktionen för Kristinehamns hospital samt sysslomannen därstädes.

Sysslomannen har meddelat följande:

Arten av Östers arbete vid Kristinehamns hospital hade varit grovarbete, och hade detta arbete till allra största delen bestått av bergsprängning och vedhuggning. Tablå över Östers avlöning under de senaste 10 åren närslötes. Öster vore meddellös, utom så till vida att han erhöle pension från Vadstena krigsmanshuskassa och från och med den 1 oktober 1923 erhållit ett årligt understöd av 228 kronor 40 öre från allmänna folkpensioneringen.

Den av sysslomannen omförmälda tablåen utvisar, att Östers arbetsförtjänst under åren 1914—1923 uppgått till följande belopp, nämligen:

År 1914.....	kronor	977: 28	År 1919.....	kronor	1,736: 89
» 1915.....	»	1,050: 22	» 1920.....	»	1,751: 58
» 1916.....	»	1,149: 68	» 1921.....	»	1,800: —
» 1917.....	»	1,205: 41	» 1922.....	»	1,067: 70
» 1918.....	»	1,466: 65	» 1923.....	»	773: 48

eller i medeltal omkring 1,298 kronor för år.

Direktionen för hospitalet har åberopat vad sysslomannen anfört samt därutöver meddelat, att enligt överläkaren vid anstalten E. Vestbergs åsikt skäl finnes för antagandet, att Östers sedan några år tillbaka nedsatta arbetsförmåga delvis hade sin grund i skador, som han ådragit sig i arbetet för hospitalets räkning.

För egen del har *medicinalstyrelsen* — under åberopande av att 1923 års riksdag tillerkänt snickaren N. Nelin, vilken under en lång följd av år utfört arbete mot timpenning vid Malmö asyl, utan att hava ägt fast anställning därstädes, ett årligt understöd av 600 kronor att utgå från allmänna indragningsstaten — tillstyrkt bifall till motionen.

Utskottet.

Enligt vad utskottet inhämtat uppbär Öster, förutom pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring med ovannämnda belopp 228 kronor 40 öre årligen, i egenskap av f. d. indelt korpral från Vadstena krigsmanshuskassa underhåll jämte korpralstillägg till sammanlagt belopp av 260 kronor årligen, varå dyrtidstillägg för närvarande utgår med 150 kronor för år. Öster åtnjuter alltså förmåner om tillhoppa 638 kronor 40 öre årligen. Vid sådant förhållande och då Öster först vid närmare 55 års ålder blivit anställd som extra arbetare vid ifrågavarande hospital, där han synes hava sysselsatts huvudsakligen med handräckningsgöromål av enklare art, har utskottet ansett sig icke böra tillstyrka beredande åt honom av pension eller därmed jämförligt understöd. Att, såsom medicinalstyrelsen synes hava ifrågasatt, likställa förevarande fall med den av 1923 års riksdag behandlade frågan om pension åt snickaren vid Malmö asyl N. Nelin, synes knappast vara berättigat, enär Nelin under 32 år varit anställd som snickare vid sistnämnda anstalt och därvid uppburit en avlö-

ning, som under de senaste fem åren uppgått till i medeltal omkring 3,000 kronor årligen.

Under återopande av vad nu anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion II:62 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

III. Ang. kommunikationsdepartementet.

14:o) I en till riksdagen avlåten den 7 mars 1924 dagtecknad proposition nr 100 har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre distriktschefen i mellersta väg- och vattenbyggnadsdistriktet Gustaf Magnus Nermans änka *Valborg Nerman, född Hedvall*, må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 600 kronor.

Ang.
pension åt
distriktsche-
fen G. M.
Nermans
änka.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Gustaf Magnus Nerman, vilken utnämnts till distriktschef år 1875, den 28 oktober 1892 erhållit avsked från denna befattning med en årlig pension från allmänna indragningsstaten av 3,000 kronor, att Nerman avlidit den 12 januari 1913 och såsom delägare i dödsboet, vilket utvisat brist, efterlämnat, förutom barn i ett föregående äktenskap, sin hustru Valborg Nerman, född den 27 mars 1853, samt att, då väg- och vattenbyggnadsstyrelsen år 1883 upptagit bland de verk och stater, som tillhörde dåvarande civilstatens pensionsinrättning, Nerman, vilken ägt rätt till pension å allmänna indragningsstaten och tillika vid denna tidpunkt överskridit den ålder, som berättigade honom till pension från pensionsinrättningen, icke inträtt såsom delägare i inrättningen och således icke heller blivit delägare i dåvarande civilstatens enskilda änke- och pupillfond.

Änkefru Nerman har såsom skäl för sin hos Kungl. Maj:t gjorda hemställan om pension framhållit, att hon icke hade några tillgångar i penningar eller värdehandlingar och icke vore i stånd att genom eget arbete förskaffa sig någon inkomst. Det enda hon ägde vore en del vid auktionen efter hennes make undantagna möbler och andra lösören, av vilka hon försökt men icke lyckats försälja en del. Änkefru Nermans enda existensmedel hade utgjorts av några tillfälliga gratifikation, för år 1923 uppgående till sammanlagt 310 kronor. Under sådana förhållanden hade änkefru Nerman under de senaste åren blivit bragt nära och understundom inom svältgränsen.

Vid pensionsansökningen voro fogade, bland annat, intyg av kronobokhållaren i Uppsala, att änkefru Nerman icke inom nämnda stad vore taxerad för något slag av inkomst, samt av Uppsala stads pantlånekontor, utvisande, att hon vid upprepade tillfällen belånat lösörepersedlar utan att sedermera hava utlöst dem.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Även utskottet anser det vara billigt, att änkefru Nerman under sin återstående livstid tillerkännes pension av statsmedel. Vidkommande storleken av denna pension har utskottet visserligen, vid det förhållande att Nerman icke erlagt några avgifter för beredande av änkepension, funnit det vara tveksamt, huruvida pensionen borde bestämmas till samma belopp, 600 kronor, som skulle hava utgått, därest änkefru Nerman varit berättigad till pension från civilstatens änke- och pupillkassa. Med hänsyn till distriktchefen Nermans långvariga och gagnande verksamhet i det allmännas tjänst och till de synnerligen ömmande förhållanden, som i förevarande fall åberopats, har utskottet emellertid funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet får sålunda hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

IV. Ang. finansdepartementet.

Ang.
pension
åt prägelför-
mannen vid
mynt- och
justerings-
verket L. P.
Karlströms
änka.

15:o) I en till riksdagen avlåten den 14 mars 1924 dagtecknad proposition nr 143, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att prägelförmannen vid mynt- och justeringsverket Lars Petter Karlströms änka *Emma Kristina Karlström*, född Andersdotter, må, räknat från och med den 1 januari 1924, så länge hon förblir i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottet.

Utskottet vill erinra, att riksdagen i vissa fall beviljat årliga understöd åt änkor efter arbetare vid riksbankens sedeltryckeri. Under sådana förhållanden och med hänsyn till de i ärendet åberopade särskilda omständigheterna får utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

V. Ang. jordbruksdepartementet.

16:o) I en till riksdagen den 14 mars 1924 avlåten proposition nr 93 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—4:o hemställt.

a) Beträffande det under punkt 1 av berörda proposition framställda förslaget om pension åt lantbrukskonsulenten i Berlin M. F. H. Langenheim kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Ang.
pension åt
lantbruks-
konsulenten
i Berlin
M. F. H.
Langenheim.

anmäla.

b) I punkt 2 av samma proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att f. d. distriktslantmätaren i Gotlands norra distrikt, f. d. majoren i armén *Gustaf Albert Köhler* må från och med den 1 mars 1924 under sin återstående livstid, med bibehållande av honom tillerkänd pension från arméns pensionskassa jämte fyllnadspension, tillhoppa 2,720 kronor, samt utöver honom därjämte tillkommande pension å 1,780 kronor såsom distriktslantmätare, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 900 kronor.

Ang.
tilläggs-
pension åt
f. d. distrikts-
lantmätaren
G. A. Köhler.

I förevarande ärende har *statskontoret* uti avgivet utlåtande anført följande:

Då Köhler visat sig uppfylla de i den civila pensionslagen fastställda villkor för erhållande av hel pension, hade han genom statskontorets beslut den 10 januari 1924 förklarats berättigad att från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten komme att äga rum, under sin återstående livstid åtnjuta pension å 4,500 kronor. Emellertid vore Köhler i egenskap av f. d. officer å stat berättigad att från arméns pensionskassa åtnjuta pension jämte fyllnadspension till sammanlagt belopp av 2,720 kronor, vilken förmån komme att utgå oavkortad efter det han avgått från distriktslantmätartjänsten; och på grund härav måste den civila pensionen reduceras enligt bestämmelsen i 16 § 3 mom. av förenämnda lag till en tredjedel, dock med iakttagande att densamma jämte den militära pensionen icke understege civilpensionens belopp eller 4,500 kronor. Därest det i stället för en civilpension och en militärpension gällt förening av två pensioner, som båda bestämts enligt den civila pensionslagen, skulle sammanlagda pensionsbeloppet icke understigit vad som motsvarat hela den större pensionen och en tredjedel av den mindre enligt regeln, att vederbörande i sådant fall alltid av pensionsbeloppet finge behålla vad som beräknades motsvara av honom själv erlagda avgifter för egen pensionering (16 § 2 mom.). I nu förevarande fall, där undantagsvis en större civilpension förenades på en hand med en lägre militärpension, bleve följderna av den givna reduceringsföreskriften, att vederbörande ginge miste om ett belopp, motsvarande hela den lägre pensionen. I dylika fall hade riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag beviljat pensionsfyllnad till sådant belopp, att detsamma jämte de författningen enligt utgående pensionsbeloppen ungefär motsvarade den större pensionen jämte en tredjedel av den mindre.

Den pension, som enligt ovanberörda grunder skulle tillkomma Köhler, vore 4,500 kronor såsom pension å hans civila tjänst jämte en tredjedel av pensionen för hans militära befattning, 2,720 kronor, eller sålunda 5,406 kronor 66 öre. Då han förklarats berättigad uppbära pension med $(1,780 + 2,720 =) 4,500$ kronor, skulle tilläggs pensionen för honom utgöra 906 kronor 66 öre, avrundat till 900 kronor.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag, vilket står i överensstämmelse med vad riksdagen tidigare i vissa likartade fall medgivit, föranleder icke erinran från utskottets sida; och får utskottet fördenskull hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Ang.
pensioner åt
stallbetjänten
vid Flyinge
hingstdepå
och stuteri N.
P. Tornberg,
nattvakten
därstädes A.
Eriksson samt
stallbetjänten
vid Ströms-
holms hingst-
depå G. G.
Gustafsson.

c) Under punkt 3 har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att en var av stallbetjänten vid Flyinge hingstdepå och stuteri *Nils Persson Tornberg* och nattvakten därstädes *Anders Eriksson* samt stallbetjänten vid Strömsholms hingstdepå *Gustaf Georg Gustafsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin ifrågavarande befattning, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta pension med följande belopp för år räknat, nämligen Tornberg och Gustafsson vardera 500 kronor och Eriksson 350 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat, att samtliga ifrågavarande befattningshavare äro födda 1859, att Tornberg och Eriksson varit anställda vid Flyinge hingstdepå, den förre sedan den 1 november 1884 och den senare från den 1 november 1909, samt att Gustafsson innehaft sin nuvarande befattning vid Strömsholms hingstdepå sedan den 1 april 1884. Befattningshavarna hava, enligt vad vederbörande depåchefer intygat, plikt-troget och samvetsgrant skött sina åligganden samt städse ådagalagt ett hedrande uppförande, men äro nu i följd av ålder och sjuklighet mindre väl lämpade att på ett tillfredsställande sätt handhava sina befattningar. Enligt företedda läkarbetyg lider Tornberg av ljumsktarmbräck, Eriksson av åderförkalkning och Gustafsson av emfysem samt kronisk hjärtinflammation och muskelreumatism.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet.

Da de här ifragasatta pensionsbeloppen tillmätts efter samma grunder, som legat till grund för tidigare fattade beslut i fråga om pensionering av stallbetjäning vid hingstdepåerna, har utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer sålunda,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

Ang.
pension åt
arbetaren vid
Ultuna egen-
dom L.
Jonsson.

d) I punkt 4:0 av förevarande proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att arbetaren *Lars Jonsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid Ultuna egendom, dock tidigast från och med den 1 januari 1924, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en pension av 400 kronor årligen.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att Jonsson, som är född den 7 oktober 1851 och således uppnått en ålder av 72 år, under mer än 28 år med mycket gott vitsord varit anställd såsom arbetare vid Ultuna egendom, huvudsakligen såsom får- och svinskötare. Hans arbetsförmåga är, enligt företett läkarbetyg, numera i mycket hög grad nedsatt. Jonssons löneförmåner, som i medeltal för åren 1919—1923 — oavsett dyrtidstillägg för 1919 — utgjort 1,314 kronor, uppgingo 1923 till 979 kronor 28 öre, varav 500 kronor i penningar och återstoden i form av naturaförmåner.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen. Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågakvarande framställning.

Stockholm den 3 april 1924.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Reservation

vid punkt 13 (angående årligt understöd åt förre korpralen E. Svensson Öster):

av herrar *Bäcklund* och *Lovén*, vilka yrkat, att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:62, må medgiva, att förre korpralen Emil Svensson Öster från Kristinehamn må från och med den 1 januari 1924 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av trehundra kronor.
